

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

සීමාසහිත ශ්‍රී ලංකා ත්‍රිපෝෂ සමාගමේ 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ලාභ හා අලාභ ප්‍රකාශනය හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකසුමු බවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ භැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය , ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම් අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව,
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,

- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.5.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය

ගනුදෙනු කළමනාකාරීත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරීබලය සහිතව ක්‍රියාත්මක කිරීම, අදාළ වන වාර්තාකරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට අවශ්‍ය වන පරිදි ගනුදෙනු සටහන් කිරීම සහ වත්කම් සඳහා ගිණුම් කටයුතුභාවය පවත්වාගෙන යාම, කළමනාකාරීත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරී බලය සහිතව පමණක් වත්කම්වලට ප්‍රවේශ වීම, සටහන් කරන ලද වත්කම් සඳහා වූ ගිණුම්කටයුතුභාවය පවත්නා වත්කම් සමඟ සාධාරණ කාල වකවානුවලදී සැසඳීම සහ වෙනස්කම් ඇතොත් ඒවා සම්බන්ධයෙන් නිසි පියවර ගැනීම ආදිය සඳහා සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීමට ප්‍රමාණවත් “මනාලෙස සැලසුම් කරන ලද” අභ්‍යන්තර ගිණුම්කරණ පාලන පද්ධතියක් ආයතනය විසින් පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය වේ.

1.5.2 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 01 හි 61 ඡේදය ප්‍රකාරව වාර්තාකරන කාලපරිච්ඡේදයෙන් පසුව ඵලඹෙන මාස 12 ක කාලය තුළදී අයවීමට හෝ ගෙවීමට නියමිත මුදල් ජංගම වත්කම් හා වගකීම් යටතේද මාස 12 කට වඩා වැඩි කාලපරිච්ඡේදයන් තුළදී අයවීමට හෝ ගෙවීමට ඇති මුදල් ජංගම නොවන වත්කම් හා වගකීම් යටතේද වෙන් වෙන් වශයෙන් දැක්විය යුතු වුවද සමාගමේ සේවකයින්ගෙන් අයවීමට තිබුණු රු.81,281,167 ක් වූ සම්පූර්ණ නිවාස ණය සහ ආපදා ණය ජංගම වත්කම් යටතේද රු.79,162,809 ක්වූ සම්පූර්ණ සේවක පාරිභෝගික වෙන් කිරීම ජංගම නොවන වගකීම් යටතේ දක්වා තිබුණි.	විගණනය විසින් පෙන්වා දී ඇති පරිදි මෙම ණය ජංගම නොවන වත්කම් සහ ජංගම වත්කම් ලෙස වෙන් වෙන් වශයෙන් හඳුනාගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරන බව.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කළ යුතුය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 19 හි 57 (d) ඡේදය ප්‍රකාරව වර්ෂය තුළ සේවකයින් සඳහා වෙන් කරන ලද පාරිභෝගික වියදම රු.4,890,967, ඒ සඳහා ගණනය කළ පොළී වියදම රු.5,946,130 හා ගණනය කළ අතිරික්තය රු.7,120,719 ලාභාලාභ ප්‍රකාශයේ වෙන් වෙන් වශයෙන් පෙන්වනුම් කළ යුතු වුවද සමාගම විසින් ඉහත ගණනය කිරීම්වල ශුද්ධ අගය පමණක් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සෘජු වියදම් යටතේ දක්වා තිබුණි. එසේම මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ සටහන් 1.3.1 (a) හි සේවකයින්ගේ විශ්‍රාම යාමේ වයස අවුරුදු 60 ක් ලෙස දක්වා තිබුණද අවුරුදු 62 සම්පූර්ණ වූ සේවකයින් 04 දෙනෙකු සඳහා පාරිභෝගික වෙන් කර තිබුණි.	ඉදිරියේදී විගණනය විසින් පෙන්වාදී ඇති පරිදි පාරිභෝගික වියදම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරන බව.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කළ යුතුය.

(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 16 හි 55 ඡේදය ප්‍රකාරව මෙම වත්කම් භාවිතා කළ හැකි ශ්‍රී ලංකා වත්කමක් භාවිතයට ගතහැකි මට්ටමට පත්කළ මට්ටමට පත් කර ඇත්ත් අමුද්‍රව්‍ය ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත දිනයේ සිට ක්ෂය කිරීම ආරම්භ කළ යුතු වුවත්, හිඟකම හේතුව නිසා භාවිතා කිරීම අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශන රු.207,680,030 ක් පිරිවැය වූ ගොඩනැගිලි, යන්ත්‍ර හා ආරම්භ කර නොමැති බැවින් 2022 සකස් කළ යුතුය. පිරිසිදු සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ක්ෂය කර වර්ෂයේ ක්ෂය නොකරන ලද බව. නොතිබුණි.

1.5.3 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති විකුණුම් වටිනාකමක් සහිත ත්‍රිපෝෂ අපනය කිලෝග්‍රෑම් 34,877.5 ක් වෙනුවෙන් රු.7,753,966 ක් හා සුපෝෂ අපනය කිලෝග්‍රෑම් 13,328 ක් වෙනුවෙන් රු.4,062,521 ක් ලෙස එකතුව රු.11,816,487 ක නොග හානිවීම් සඳහා මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගැලපීම් සිදුකර නොතිබුණු අතර මෙම ත්‍රිපෝෂ අපනයේ ඇතුළත් රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයෙන් හරවා එවන ලද කිලෝග්‍රෑම් 8,903.25 ක නොගයේ විකුණුම් වටිනාකම වූ රු. 4,820,576 ක මුදල වෙනුවෙන්ද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගැලපීම් සිදුකර නොතිබුණි.	2022.12.31 දිනට ත්‍රිපෝෂ අපනය ලෙස සත්‍ය ලෙස බර මැන හඳුනාගත් මුලු ප්‍රමාණය කි ග්‍රෑම් 212,850 වන අතර ඒම නොගය අලෙවි කරන අවස්ථාවේදී ආදායමක් ලෙස හඳුනාගන්නා බව.	2023 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අවශ්‍ය ගැලපීම් සිදුකළ යුතුය.
(ආ) සමාගම විසින් සමාලෝචිත වර්ෂයේ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේදී හඳුනාගෙන තිබුණු විකුණුම් වටිනාකමක් සහිත කිලෝ ග්‍රෑම් 117,785 ක අපනයෙන් 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට අත ඉතිරි කිලෝ ග්‍රෑම් 19,010 ක අපනයේ විකුණුම් වටිනාකම හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.	මෙම අපනයේ වටිනාකම නිශ්චිතව අගය කළ නොහැකි වන්නේ මූල්‍ය වටිනාකමක් රහිතව වුවද අපහරණය විය හැකි බැවින් බව.	විකුණුම් වටිනාකමක් සහිත අපනයන් හඳුනාගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්විය යුතුය.
(ඇ) 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට සමාගම සතුව පැවති ස්ථාවර තැන්පතු වල එකතුව රු.273,939,324 ක් වුවද, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල එම අගය රු.291,252,335 ක් ලෙස දක්වා තිබීමෙන් ස්ථාවර තැන්පතු අගය රු.17,313,010 ක් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.	සමාගම විසින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව වටිනාකම ගණනය කර ඇත්තේ වර්ෂයට අදාළ පොලී ආදායම උපවිත පදනම මත ගණනය කර අදාළ ස්ථාවර තැන්පතු වටිනාකමට ප්‍රාග්ධනිත කිරීම මගින් බව, ඉදිරි මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ජංගම වත්කම්වල ද්‍රවශීලතාවය පදනම් කරගෙන ස්ථාවර තැන්පතු වටිනාකම හා ලැබිය යුතු පොලී ආදායම වෙන වෙනම ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරන බව.	ලැබිය යුතු පොලිය වෙනම හඳුනාගත හැකි පරිදි පොලී ආදායම් ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ඈ) භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා ලැබිය යුතු පොලී ආදායම වූ රු.1,276,635 ක් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ගිණුමට ගලපා තිබීම හේතුවෙන් 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට	ලැබිය යුතු පොලී ආදායම භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ගිණුමට ගලපන ලද බව, ඉදිරි මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ජංගම වත්කම්වල ද්‍රවශීලතාවය පදනම් කරගෙන	ලැබිය යුතු පොලිය වෙනම හඳුනාගත හැකි පරිදි පොලී ආදායම් ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

සමාගම සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල අගය භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වටිනාකම හා ලැබිය ඊට සමාන වටිනාකමකින් වැඩියෙන් දක්වා යුතු පොලී ආදායම වෙන වෙනම තිබුණු අතර ලැබිය යුතු පොලී ආදායම් ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරන බව. ගිණුමද එම වටිනාකමින් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2002 අංක 14 දරන එකතු කළ අගය මත බදු පනතේ 20(1) හා 20(2) වගන්ති	විධිමත් බදු ඉන්වොයිසියක් ලබා ගැනීමෙන් තොරව අවස්ථා 39 කදී එකතුව රු.12,892,885 ක් වූ එකතු කළ අගය මත බදු මුදල් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ගෙවා තිබුණි.	එම ආයතන විසින් වර්තමානය වන විට විධිමත් පරිදි බදු ඉන්වොයිස් ලබා දීම සිදු කරනු ලබන බව.	පනතේ විධිවිධාන අනුව කටයුතු කළ යුතු අතර විධිමත් බදු ඉන්වොයිස් රහිතව ගෙවන ලද බදු මුදල් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට ප්‍රේෂණය කළ බවට තහවුරු වන ලිඛිත සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(ආ) 2021 නොවැම්බර් 16 දින රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරන ලද රාජ්‍ය ව්‍යාපාර සඳහා වූ ආයතනික මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය හා මෙහෙයුම් අත්පොත	ආයතනයක් විසින් කාර්තුමය වශයෙන්, අර්ධ වාර්ෂික සහ වාර්ෂිකව කාර්යසාධන වාර්තා පිළියෙල කළ යුතු අතර, කාර්ය සාධන වාර්තා අදාළ රේඛීය අමාත්‍යාංශය වෙත සහ රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත්, සමාගම විසින් කාර්යසාධන වාර්තා පිළියෙල කර ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.	මාසික කාර්ය සාධනය පිළිබඳ වාර්තාවක් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශ නිලධාරීන්ගෙන් හා මුදල් අමාත්‍යාංශ නියෝජිතවරයා ද ඇතුළත් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය වෙත යොමු කරනු ලබන බව, විගණන නිර්දේශ ප්‍රකාරව හා අදාළ මාර්ගෝපදේශය ප්‍රකාරව රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ද ඉදිරියේ දී එම කාර්යසාධන වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරන බව.	මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

<p>(ii) මෙහෙයුම් අත්පොතේ 3.2(v) ඡේදය</p>	<p>දිරිදිමනා ගෙවීමේදී රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්ගේ අනුමැතිය ලබාගත යුතු වුවද, එසේ අනුමැතිය රහිතව සුපෝෂ අලෙවියෙන් ඉලක්කගත දීමනාවක් ලෙස සමාගමේ සියළුම සේවකයින් සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.12,698,290 ක දිරිදිමනා මුදලක් ගෙවා තිබුණි.</p>	<p>2017 වර්ෂයේ දී ආරම්භ වූ සුපෝෂ නිෂ්පාදනයන් සමඟ සමාගම ලාභ ඉපයීමට නැඹුරු වූ අතර සේවක අභිප්‍රේරණය උදෙසා ලාභයෙන් සියයට 10 ක මුදලක් රේඛීය අමාත්‍යාංශය භාර අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතියට හා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතියට යටත්ව වාර්ෂිකව සේවක මණ්ඩලය වෙත ලබා දෙන ලද බව, මෙම දීමනාව ගෙවීම විධිමත් කළ යුතු හෙයින් රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා සමඟ රැස්වීම් වාර කිහිපයක් පවත්වන ලද බව, එහිදී ඇති කරගත් වාචික උපදෙස් හා එකඟතා මත පදනම්ව 2021 වර්ෂයේ සිට සමාගම විසින් මාසික සුපෝෂ නිෂ්පාදන ඉලක්ක පුරෝකථනය කර එම නිෂ්පාදන ඉලක්ක මත මාසික දීමනාවක් ලබා දීමට අවශ්‍ය කටයුතු කළ බව, විගණනය විසින් පෙන්වා දී ඇති පරිදි රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවෙන් අදාළ ලිඛිත අනුමැතිය ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු ඉදිරියේදී සිදු කරන බව.</p>	<p>මෙහෙයුම් අත්පොතේ දක්වා ඇති විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.</p>
--	---	--	---

<p>(ඇ) 2018 ජූලි 18 දිනැති අංක 03/2018 දරන කළමනාකරණ සේවා වක්‍රලේඛයේ ii ඡේදය</p>	<p>වැටුප් හා දීමනා පිළිබඳ තීරණය කිරීමේ බලය අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය වෙත ලබාදී නොමැති අතර අමතර ගෙවීම් ලෙස සිදුකරනු ලබන සියළු දීමනා සඳහා භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ පූර්ව අනුමැතිය ලබාගත යුතු වුවද, සමාගම විසින් පහත දීමනා භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය රහිතව ගෙවා තිබුණි.</p>
---	---

- (i) 2017 වර්ෂයේදී හඳුන්වා දෙන ලද සුපෝෂ නිෂ්පාදනය සඳහා බඳවාගෙන තිබුණු අලෙවි කළමනාකරු හට රු.10,000 ක අමතර දීමනාවක් සුපෝෂ ගිණුමෙන් අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල අනුමැතියක් මත ගෙවා තිබුණු අතර ඒ වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.120,000 ක් වැයකර තිබුණි.
- සමාගම සම්පූර්ණයෙන් රජය සතු සමාගමක් ලෙස ලියාපදිංචි කළද වර්ථමානය වන විට භාණ්ඩාගාරයේ ප්‍රතිපාදන මත යැපෙන රාජ්‍ය ව්‍යාපාරයක් නොවන බව, විශේෂ අවස්ථාවන්හිදී ප්‍රාග්ධන ප්‍රතිපාදන සඳහා දායකත්වයක් සිදුකළද 2021 වර්ෂයේ සිට මේ දක්වා ප්‍රාග්ධන ප්‍රතිපාදන ලබා දී නොමැති බව. එබැවින් වාණිජමය නිෂ්පාදනයක් වන සුපෝෂ අලෙවිය ප්‍රවර්ධනය උදෙසා අදාළ කළමනාකරුට සුපෝෂ ගිණුමෙන් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ප්‍රකාරව අදාළ දීමනාව ගෙවන ලද බව.
- වක්‍රලේඛ විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.
- (ii) 2022 ජනවාරි 18 දිනැති අංක 02/2022 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව දුරකතන දීමනා සඳහා හිමිකම් නොලබන සමාගමේ තෘතීයික මට්ටමේ නිලධාරීන් හට 2019 මාර්තු 14 දින සිටද, MA 1-1 සහ MA 2-1 තනතුරුවල සේවය කරන නිලධාරීන් 07 දෙනෙකු සඳහා 2019 ජූලි 15 දින සිටද ජ්‍යෙෂ්ඨත්වය කිරීමේ පදනම මත රු.1,000 ක මාසික දුරකතන දීමනාවක් අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල අනුමැතිය මත ගෙවා තිබුණි.
- සමාගම දවසේ පැය 24ම නිෂ්පාදන කටයුතු අඛණ්ඩව සිදුකරනු ලබන ආයතනයක් බැවින් මෙම නිලධාරීන් රාජකාරී නිමකර ගියද ඔවුන් යම් යම් අවස්ථාවල දුරකථන මාර්ග ඔස්සේද සම්බන්ධ කරගැනීමට සිදුවන බව, තවද රාජකාරී කටයුතු සඳහා වෙන් ආයතන වලට ගිය විටද ආයතනය හා සම්බන්ධ කරගැනීමට සිදුවන බැවින් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය මත රු.1,000 උපරිමයකට යටත්ව මාසික දුරකථන වියදම ප්‍රතිපූරණය කරනු ලබන බව.
- වක්‍රලේඛ විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.
- (iii) 2022 ජනවාරි 14 දිනැති අංක 01/2015 (ii) දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව හිමිකම් නොලබන නිලධාරීන් 05 දෙනෙකු හට රු.12,000 ක මාසික ප්‍රවාහන දීමනාවක් ලෙස රු.720,000 ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී
- 2015/05/25 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛ අංක 1/2015 යටතේ කණ්ඩායම් ප්‍රවාහන පහසුකම් හිමි මධ්‍යම මට්ටමේ කළමනාකරුවන් සඳහා සමාගම මගින් කණ්ඩායම් ප්‍රවාහන පහසුකම් ලබාදීමේදී වන පිරිවැය ප්‍රතිලාභ විශ්ලේෂණය අනුව හා දවසේ පැය 24ම වැඩ මුර 02ක්
- වක්‍රලේඛ විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

ගෙවා තිබුණි.

යටතේ ක්‍රියාත්මක වන නිෂ්පාදන ආයතනයක් වන හෙයින් අදාළ කළමනාකරුවන් හට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ප්‍රකාරව ඉන්ධන දීමනාව ගෙවන ලද බව.

(ඇ) රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය

(i) 4.2.2 (අ) ඡේදය	ප්‍රසම්පාදනයක් ආරම්භ කරන අවස්ථාවේ සිට අවසන් කරන තුරු එක් එක් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවන්හි පියවරයන් ක්‍රමානුකූලව විස්තර කරන ලේඛනයක් පිළියෙල කළ යුතු වුවද, සමාගම විසින් එසේ පිළියෙල කර නොතිබුණි.	විගණන නිර්දේශ මත එක් එක් ප්‍රසම්පාදනයන්ට අදාළව සාරාංශගත ලේඛනයක් පිළියෙල කිරීමට කටයුතු කරනු ලබන බව.	රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ විධිවිධාන අනුව කටයුතු කළ යුතුය.
--------------------	--	--	---

(ii) 2017 මාර්තු 15 දින සංශෝධිත මාර්ගෝපදේශ අංක 32 හි 2.9.1 ඡේදය	ප්‍රසම්පාදන කමිටු සහ තාක්ෂණික ඇඟවීම් කමිටු සඳහා සම්පූර්ණ මුදලම ලබාදිය හැක්කේ නිශ්චිත කාලරාමුවක් තුළ අවසන් කළ ප්‍රසම්පාදනයන් සඳහා වුවද, සමාගම සතු නිශ්චිත කාලරාමුවක් සහිත ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් නොතිබියදීත් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී අවස්ථා 45 කදී රු.1,497,000 ක් ප්‍රසම්පාදන සහ තාක්ෂණික ඇඟවීම් කමිටු සාමාජිකයින් වෙත ගෙවා තිබුණි.	වර්තමානය වන විට එක් එක් ප්‍රසම්පාදනය සඳහා ප්‍රසම්පාදන කාල රාමුවක් ක්‍රියාත්මක කරමින් පවතින බව.	රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ විධිවිධාන අනුව කටයුතු කළ යුතුය.
---	--	--	---

(ඉ) දේශීය ආදායම් කොමසාරිස්ගේ අංක CGIR/2021/02-02 2021 දරන 2021 අප්‍රේල් 09 දිනැති ලිපිය	සෑම ආයතනයක් විසින්ම සැපයුම්කරුවන් වෙත වැට් බදු ගෙවීම් පිළිබඳ විස්තර විද්‍යුත් තැපෑල මගින් දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් වෙත යොමු කළ යුතු වුවද, සමාගම විසින් එසේ සිදුකර නොතිබුණි.	විගණනය විසින් පෙන්වා දී ඇති පරිදි අදාළ විද්‍යුත් තැපෑල වෙත වැට් බදු ගෙවීම් විස්තර වර්තමානයේදී යොමු කරන බව.	දේශීය ආදායම් කොමසාරිස්ගේ ලිපියේ උපදෙස් අනුව කටයුතු කළ යුතු අතර සියළු වාර්තා දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත යොමුකළ බව තහවුරු කෙරෙන ලිඛිත සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
---	---	--	--

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 48,310,073 ක පාඩුවක් වූ අතර ඊට ප්‍රතිරූප ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු. 105,520,305 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.153,830,378 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම පිරිහීමට නිෂ්පාදන තොග කල් ඉකුත් වීම මත ඇතිවූ තොග හානිය ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 අන්තර්ජීක ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට ඉතිරි බඩඉරිඟු, සෝයා, කිරිපිටි හා බණිජ ලවන යන අමුද්‍රව්‍යවල ඉතිරි තොග මට්ටම වර්ෂය තුළ රැස්කරන ලද තොගයෙන් සියයට 20 කට වඩා අඩු මට්ටමක පැවතියද, විටමින් ඉතිරි තොගය වර්ෂය තුළ රැස්කරන ලද තොගයෙන් සියයට 72 ක් වැනි ඉහළ අගයක පැවතුණි. 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති කිලෝග්‍රෑම් 5425 ක විටමින් තොගයෙන් පිරිවැය රු.4,973,072 ක් වූ කි.ග්‍රෑ.4,425 ක් 2022 වර්ෂය තුළ කල් ඉකුත්වී තිබුණි.</p>	<p>ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනය සඳහා යොදා ගන්නා විටමින් ප්‍රිමික්ස් දේශීය වෙළඳපොලෙහි මිල දී ගැනීමට නොමැති බැවින් ආනයනික සැපයුම් කරුවන්ගෙන් වාර්ෂික අවශ්‍යතාවය අනුව එකවර හෝ වාර දෙකකදී මිල දී ගනු ලබන බව, මෙසේ මිල දී ගනු ලබන්නේ අදාළ ඇණවුම ලබා දී මසකට වඩා වැඩි කාලයක් තොග ලැබීමට ගතවන අතර එම නිෂ්පාදනය ශ්‍රී ලංකා ත්‍රිපෝෂ සමාගමට පමණක් නිෂ්පාදනය කරන නිෂ්පාදිතයක් වීම මත බව</p>	<p>අනෙකුත් අමුද්‍රව්‍ය ලබා ගැනීමට ඇති හැකියාව පුරෝකථනය කර ඒ අනුව විටමින්, කිරිපිටි හා බණිජ ලවන තොග මිලදීගෙන කල් ඉකුත්වීමෙන් සිදුවන්නා වූ පාඩු මහභරවා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>

3.2 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට වාර්ෂික තොග සමීක්ෂණය අනුව එදිනට ඉතිරි ත්‍රිපෝෂ තොගය කිලෝග්‍රෑම් 180,765 ක් වුවද, සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට අනුව 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට ත්‍රිපෝෂ ඉතිරි තොගය කිලෝග්‍රෑම් 4,477.5 ක් විය. ඉතිරි ත්‍රිපෝෂ කිලෝග්‍රෑම් 176,287.5 ක තොගය කෙටිකාලීනව කල් ඉකුත්වීම මත (Short Expired) අපනය ලෙස හඳුනාගෙන තිබුණද එම ත්‍රිපෝෂ තොගය 2023 මැයි මාසය වනවිටත් සමාගමේ ගබඩා තුළ ඉතිරිව පැවතුණි.</p>	<p>මෙවැනි ත්‍රිපෝෂ විශාල ප්‍රමාණයක් අපනය ලෙස ඉවත් කිරීමට සිදුවූයේ ප්‍රථම වතාවට බව, මෙසේ අපනය ලෙස හඳුනාගත් තොගයෙන් වර්තමානය වන විට සියයට 80 ක පමණ ප්‍රමාණයක් අපනය ලෙස අලෙවි කර අවසන් අතර ඉතිරි තොගයද අපනය ලෙස අලෙවි කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇති බව.</p>	<p>අපනයන් වලක්වා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු අතර අදාළ අපනයන් කඩිනමින් අලෙවි කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>

- (ආ) ප්‍රශස්ත නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක් සඳහා අවම වශයෙන් දින 14 ක් සඳහා අවශ්‍ය සෝයාබෝංචි හා බඩඉරිඟු ගබඩා කර තබා ගතයුතු වුවද, දැනට සමාගම සතු සයිලෝවල (ගබඩාවල) සමස්ත ධාරිතාවය මෙට්‍රික්ටොන් 300 ක් වන අතර මෙය දින 03 ක පමණ නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා ප්‍රමාණවත් වන බැවින් ගබඩා පහසුකම් ප්‍රසාරණය කිරීම සඳහා 2021 වර්ෂයේ අමතර ප්‍රතිපාදන ලබාදීමට ජාතික ක්‍රමසම්පාදන දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ද අනුමැතිය ලැබී තිබුණද 2023 මැයි 10 වන විටත් එම පහසුකම් පුළුල් කර ගැනීමට හැකිවී නොතිබුණි.
 - (ඇ) සමාගමේ නිෂ්පාදනයන් සඳහා ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය විසින් පිරිනමන ආහාර නිෂ්පාදනය හා සුරක්ෂිතතාව පිළිබඳව ISO 22000 තත්ත්ව සහතිකය, හා ලෝක ආහාර වැඩසටහනේ ජාත්‍යන්තර සහතිකය ලබාගැනීම 2023 මාර්තු 27 දින වන විටත් සිදු කර නොතිබුණි.
- 2021 අයවැය යෝජනා අනුව ගබඩා පහසුකම් වැඩිකර සකස් කරන ලද ප්‍රාග්ධන ගැනීමට ප්‍රමුඛතාවය දී වියදම් සැලැස්ම සඳහා ජාතික කටයුතු කළ යුතුය.
- ක්‍රමසම්පාදන දෙපාර්තමේන්තුවේ එකඟතාවය ප්‍රකාශ කර ජාතික අයවැය දෙපාර්තමේන්තුව වෙත එය යොමු කරන ලද බව, අවස්ථා කීපයක දී ජාතික අයවැය දෙපාර්තමේන්තුව වෙත එම ඉල්ලීම ඉදිරිපත් කළ ද රටෙහි වත්මන් ආර්ථික අර්බුදය හමුවේ අදාළ ප්‍රතිපාදන සමාගමට නොලැබුණ බව.
- වර්තමානය වනවිට මේ සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇති අතර මේ සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රාග්ධන ප්‍රතිපාදන භිභකම හේතුවෙන් මෙය ලබාගැනීමට ප්‍රමාද වූ බව, ලෝක ආහාර වැඩසටහන තුළින්ද මේ සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රාග්ධන ප්‍රතිපාදන ලබාගැනීමට හැකියාව පිළිබඳවද සාකච්ඡා කරමින් පවතින බව.
- කඩිනමින් අදාළ තත්ත්ව සහතික ලබා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.3 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියකදී එක් එක් අමුද්‍රව්‍යවල සිදුවිය හැකි සාමාන්‍ය අපතය පිළිබඳව විශ්ලේෂණය කර එකී සාමාන්‍ය අපතයන් පිළිබඳ ප්‍රතිශතයන් නිශ්චිත කළ යුතු වුවත්, සමාගම විසින් යොදාගනු ලබන අමුද්‍රව්‍ය වටිනාකමින් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය තුළ නිෂ්පාදනයට පෙර සහ නිෂ්පාදනයෙන් පසු සිදුවිය හැකි සාමාන්‍ය අපතයන් කොපමණ අගයක්ද යන්න පිළිබඳ පුරෝකථනයක් සිදු කර නොමැති බැවින් සාමාන්‍ය අපතය සහ අසාමාන්‍ය අපතය හඳුනාගත නොහැකි විය. සමාගම විසින් විගණනයට ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා භාවිතා කළ සමස්ත අමුද්‍රව්‍ය කිලෝග්‍රෑම් 3,228,715 ක් වූ අතර මුළු නිෂ්පාදනය කිලෝග්‍රෑම් 2,751,863 විය. ඒ අනුව අපතය කිලෝග්‍රෑම් 476,852 ක් වූ අතර එය මුළු</p>	<p>අබණ්ඩ නිෂ්පාදනයක් පවතින අවස්ථාවක අමුද්‍රව්‍ය භාවිතයේ ප්‍රශස්ත මට්ටමට ළගාවිය හැකිවන අතර එසේ නොවන විට අසාමාන්‍ය තොග භාතියක් සිදුවන බව, Aflatoxin මට්ටම අබණ්ඩව පරීක්ෂා කිරීම ආරම්භ කිරීමත් සමග සාමාන්‍ය අපතය සහ අසාමාන්‍ය අපතය ලෙස හඳුනා ගැනීමට කටයුතු කර ඇති බව.</p>	<p>නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේදී සිදුවිය හැකි සාමාන්‍ය අපතයේ ප්‍රතිශතය හඳුනාගෙන ඒ අනුව විශ්ලේෂණය කර අසාමාන්‍ය අපතයන් සඳහා නිශ්චිත හේතු හඳුනා ගැනීමට සහ එම අසාමාන්‍ය අපතය සඳහා වගකීම නිශ්චය කර අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>

අමුද්‍රව්‍ය යෙදවුම් වලින් සියයට 14.77 ක් විය. ඉදිරිපත් කළ තොරතුරු වලට අනුව සමාගම විසින් හඳුනාගෙන තිබුණු විකුණුම් වටිනාකමක් සහිත අපනය කිලෝග්‍රෑම් 117,785 ක් වූ අතර හඳුනා නොගත් අපනය කිලෝග්‍රෑම් 359,067 කි. එය පිළිවෙලින් යෙදවූ අමුද්‍රව්‍ය වලින් සියයට 3.65 ක් හා සියයට 11.12 ක් විය.

(ආ) සමාගම පිහිටුවීමේ ප්‍රධාන පරමාර්ථය වූ ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනය කිරීමට වඩා සුපෝෂ නිෂ්පාදනය කිරීම කෙරෙහි සමාගම වැඩි පෙළඹවීමක් ඇති බව නිරීක්ෂණය වූ අතර මෙම තත්ත්වයට ප්‍රධාන වශයෙන් බලපා ඇත්තේ සුපෝෂ නිෂ්පාදන අලෙවි ආදායම මත පදනම්ව ලාභයෙන් සියයට 5 සිට සියයට 10 දක්වා ඉලක්ක දීමනාවක් ගෙවීමට සමාගම කටයුතු කිරීම බැව් නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව පසුගිය වර්ෂවල ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනයට සාපේක්ෂව සුපෝෂ නිෂ්පාදනය වැඩි වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. සමාගමේ සේවකයින් හට නිෂ්පාදන ඉලක්ක දීමනාවක් ගෙවීමට කටයුතු කරන්නේ නම් එය සමාගමේ සමස්ත නිෂ්පාදන ඉලක්ක මත පදනම්ව සිදුකළ යුතු බවත් ඒ සඳහා විධිමත් ක්‍රමවේදයක් සකස් කර විධිමත් අනුමැතියක් ලබාගත යුතු බවත් නිරීක්ෂණය විය.	සමාගම විසින් නිපදවනු ලබන ප්‍රධාන නිෂ්පාදිතය වන ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනය කිරීම වෙනුවෙන් අමතර දීමනාවක්/ඉලක්කගත දීමනාවක් නොගෙවන බව, රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් රැස්වීම් වාර කිහිපයක් පැවති අතර සුපෝෂ නිෂ්පාදන ඉලක්ක මත දීමනාවක් ලබා දෙන ලෙසට එහිදී යෝජනා වූ බව, අදාළ ලිඛිත අනුමැතිය ඉදිරියේදී ලබා ගැනීමට කටයුතු කරන බව, සමාගමේ සේවකයින් සඳහා ඉලක්කගත දීමනාවක් ලබා දෙන්නේ සුපෝෂ ලාභය මත පදනම්ව බැවින් එය සමාගමේ සමස්ත නිෂ්පාදන ඉලක්කය මත පදනම්ව ලබා දිය නොහැකි බව, මෙම ඉලක්ක ගත දීමනාව ලබාදීම සම්බන්ධයෙන් අභ්‍යන්තර ක්‍රමවේදයක් සකස් කර ඇති අතර ඒ සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගෙන ඒ මත පදනම්ව ගෙවීම් කරන බව.	නිෂ්පාදන ඉලක්ක දීමනාවක් ගෙවීමට කටයුතු කරන්නේ නම් එය සමාගමේ සමස්ත නිෂ්පාදන ඉලක්ක මත පදනම්ව සිදුකළ යුතු අතර ඒ සඳහා විධිමත් ක්‍රමවේදයක් සකස් කර විධිමත් අනුමැතියක් ලබාගත යුතුය.
(ඇ) ත්‍රිපෝෂ සමාගම සතුව පවතින ගබඩා පහසුකම් (Silo Facilities) ප්‍රමාණවත් නොවීම මත හා එකවර විශාල තොගයක් මිලදී ගැනීමට ආයතනය සතු මූල්‍ය තත්ත්වයක් නොමැති වීමෙන් අමුද්‍රව්‍ය මිලදීගැනීම් සඳහා අදාළ ඇණවුම් වරින් වර සිදු කර තිබුණු අතර මේ හේතුවෙන් විවිධ මිල පරාසයන් තුළ මිලදී ගැනීමට සිදුව තිබුණි.	අවශ්‍ය ගබඩා පහසුකම් පුළුල් කර ආයතනය සතු මූල්‍ය තත්ත්වය ශක්තිමත් වුවද වෙළඳපොළේ අමුද්‍රව්‍ය හිඟයක් හෝ විනිමය අනුපාතයන් ස්ථාවර නොවුනහොත් අවශ්‍ය තොග එකවර මිලදීගැනීමට නොහැකි වන බව, එසේ වුවහොත් විවිධ මිල පරාසයන් යටතේ කඩින් කඩ මිලදීගැනීමට සිදුවන බව.	නිෂ්පාදන ඉලක්ක මත පදනම්ව උපරිම ආර්ථික වාසි ලැබෙන අකාරයට අමුද්‍රව්‍ය තොග මිලදී ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඈ) සමාගම විසින් ආනයනික බඩ ඉරිඟුවල තත්ත්ව සහතික ලැබෙන තෙක් සමාගම පරිශ්‍රයේ පිහිටි ගබඩාවල ගබඩා කරන අතර තත්ත්ව සහතික අනුව තොග පරිහරණයට නුසුදුසු තත්ත්වයේ	සමාගම මෙතෙක් බඩඉරිඟු තොගවල තත්ත්ව පාලන ක්‍රියාකාරකම් සිදුකරනු ලබන්නේ ආයතන පරිශ්‍රයට අදාළ තොග	නියමිත ප්‍රමිතියෙන් යුතු තොග සැපයීම සැපයුම්කරුගේ වගකීමක් බැවින් ප්‍රමිතියෙන් තොර

පවතින විටෙක ආනයනකරු විසින් ඒවා ඉවත්කර ගැනීම සිදුකරයි. ආනයනකරුගේ ගබඩා තුළ මෙම තොග රඳවාගෙන රසායනාගාර පරීක්ෂණ වාර්තා අනුව තත්ත්වය සහතික කළ තොග පමණක් සමාගමේ ගබඩා තුළට රැගෙන ඒම සිදුකළ යුතු වුවද, පවතින ක්‍රමවේද අනුව සමාගමේ ගබඩා ආනයනකරු උදෙසා වෙන්කිරීම තුළින් එම ගබඩා සමාගමේ කටයුතු සඳහා ප්‍රශස්ත ලෙස උපයෝජනය කළ නොහැකි වන බවත්, මෙම තොග ගබඩාවට ලබාගැනීම සඳහා සේවකයන් වෙනුවෙන් වැටුප්, අතිකාල හා අනෙක් දීමනා ගෙවීමට සිදුවන බවත්, මෙම තොග පවත්වා ගැනීම උදෙසා පොදුකාර්ය පිරිවැයක් සමාගම විසින් දරන බවත් නිරීක්ෂණය විය. තවද, තත්ත්ව පරීක්ෂාවක් කළ පසුව ගුණාත්මක තත්ත්වයේ නොමැති නම් තොග නැවත කඩිනමින් හරවා යැවිය යුතු වුවද, පරිහරණයට නුසුදුසු තත්ත්වයේ පවතින තොග සැපයුම්කරු විසින් ගබඩාවෙන් රැගෙන යාමේ ප්‍රමාදයක්ද නිරීක්ෂණය විය. එසේම තත්ත්ව පරීක්ෂණ වාර්තා ලැබෙන තුරු සමාගමේ ගබඩා සැපයුම්කරු විසින් පාවිච්චි කිරීම හා තත්ත්වයෙන් අසමත් තොග ගොඩබෑම හා පවත්වාගෙන යාම වෙනුවෙන් සමාගමට දැරීමට සිදුවන පිරිවැය සැපයුම්කරුගෙන් අයකර ගැනීමටද කටයුතු කර නොතිබුණි.

ලැබීමෙන් පසුව බව, එහිදී අදාළ පිරිවිතරයන්ට අනුකූල තොග භාරගනු ලබන අතර සුදුසු නොවන තොගයන් ආපසු හරවා යවන බව, මෙම ක්‍රියාවලිය සැපයුම්කරුගේ ගබඩාවල සිදුකළ නොහැකි අතර එය සැපයුම්කරුගේ ගබඩා වලදී සිදු කිරීමෙන් අවශ්‍ය අරමුණු ඉටු නොවන බව, අදාළ තොග ගොඩබෑමට පටවා ගැනීමට හා පිරිසිදු කිරීමට අවශ්‍ය සේවකයන් සැපයුම්කරු විසින් යොදවනු ලබන බව, සාමාන්‍ය පරිදි දැරිය යුතු නඩත්තු හා පොදු කාර්ය පිරිවැය පමණක් ආයතනය විසින් දරන බව, මෙම කරුණු හේතුවෙන් යම් කාලයක් බඩඉරිඟු තොග ආයතනයේ රඳවා තබාගැනීමට සිදුවන බව.

තොග වෙනුවෙන් සමාගමට දැරීමට සිදුවන සමස්ත වියදම සැපයුම්කරුගෙන් අයකර ගත යුතුය.

(ඉ) ලෝක ආහාර වැඩසටහන (WFP) විසින් යෝජිත සයිලෝ පද්ධතිය ඉදිකිරීම වෙනුවෙන් එකතුව රු.192,091,525 ක් 2021 වර්ෂය තුළ අවස්ථා කිහිපයකදී ලබා දී තිබුණු අතර 2022 වර්ෂය තුළදී අදාළ කාර්යය ඉටුකර නොතිබුණි. මෙලෙස වැඩසටහන යටතේ ලැබුණු මුදල් වසරකට ආසන්න කාලයක් සමාගමේ දෛනික කාර්යයන් සඳහා භාවිතා කර තිබුණු අතර සමාගම සතුව පැවති රු.145,425,220 ක ස්ථාවර තැන්පතුවක් කල්පිරීමට ප්‍රථමව මුදල් කර එම මුදලද සමඟ රු.192,091,525 ක් 2022 ජූලි 01 දින ස්ථාවර තැන්පතු ගිණුමක තැන්පත් කර තිබුණි.

ලෝක ආහාර සංවිධානය විසින් අදාළ අරමුදල් ලබා දෙනු ලැබුවේ බඩඉරිඟු මිල දී ගැනීම සඳහා ප්‍රදානයක් වශයෙන් බව, සමාගමේ ඉල්ලීම පරිදි අවශ්‍ය සයිලෝ පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීමට අරමුදල් එක්රැස් කිරීම සඳහා එම ප්‍රදානය උපයෝජනය කිරීමට අදාළ අවසර ලබා ගත්තද සයිලෝ පද්ධතියට අදාළ මුළු ඇස්තමේන්තුව රු. මිලියන 500 ක් පමණ වන බැවින් එම කාර්යය තවමත් ඉටු කර ගත නොහැකිව ඇති බව.

අපේක්ෂිත අරමුණ ඉටුකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

- (ඊ) 2022 මැයි 05 දින සමාගම සතු අකුණු අකුණු සන්නායක සඳහා සවිකර තක්සේරු කරන ලද අස්ථාන ගතවීම වෙනුවෙන් තක්සේරු කරන ලද රු.792,500 ක අලාභය 2023 මාර්තු දක්වා අයකරගෙන නොතිබුණි. එසේම ආරක්ෂක සේවා සපයන ආයතනය සමඟ ඇතිකරගත් ගිවිසුමේ 25(අ) වගන්තියට අනුව සමාගමට අලාභයක් හෝ පාඩුවක් සිදුවුවහොත් ඒ සඳහා අයකර ගැනීමට රු.මි. 2 ක් වටිනා රක්ෂණයක් සමාගම වෙත සපයා තිබිය යුතු වුවද ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.
- අකුණු සන්නායක සඳහා සවිකර තිබූ තඹ පටි සොරුන් විසින් ගලවා ගෙන යාමේ සිද්ධියට අදාළව සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයෙන් මූලික විමර්ශනයක් සිදු කරන ලද බව, එම විමර්ශනයට අනුව සිදුවූ අලාභය ආරක්ෂක සමාගමෙන් අය කර ගැනීමට නිර්දේශ කර ඇති බව, මෙම අකුණු සන්නායක පද්ධතිය නැවත ස්ථාපිත කිරීම සඳහා රු.589,485 ක මුදල 2022 ජුනි සහ ජූලි මාස දෙක සඳහා සමාගමට ගෙවිය යුතු මුදලින් අඩුකර ගැනීමට අනුමැතිය ලබා දෙන ලද බව.
- තක්සේරු කරන ලද සම්පූර්ණ අලාභය දෙපාර්තමේන්තු ගාස්තු සමඟ අයකර ඒ බව විගණනයට තහවුරු කළ යුතුය.

3.4 මතභේදයට තුඩුදෙන ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) විගණනයට ඉදිරිපත් කරන ලද සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සමාගම රු.48,310,073 ක අලාභයක් ලබා තිබුණද සමාගමේ ප්‍රධාන නිෂ්පාදනයන් දෙක වූ ත්‍රිපෝෂ හා සුපෝෂ නිෂ්පාදනය වෙනුවෙන් වෙන් වෙන්ව පිළියෙල කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනයට අදාළව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.117,125,355 ක ඉද්ධ අලාභයක්ද සුපෝෂ නිෂ්පාදනයට අදාළව රු.68,815,282 ක ලාභයක්ද පෙන්වුම් කෙරුණි. සුපෝෂ නිෂ්පාදනයට අදාළව ලාභයක් උපයා තිබුණේ සමාගම දරන ලද සමස්ත වියදම් හා උපයන ලද ආදායම් සමාගමේ ප්‍රධාන නිෂ්පාදන දෙක අතර නිෂ්පාදන ප්‍රතිශතය මත වෙන් නොකර මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේ හේතුවෙන් හා ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදන පිරිවැය ගණනය කිරීම සඳහා පිළිගත හැකි පිරිවැය ගණනය කිරීමේ ක්‍රමයක් අනුගමනය කර අමාත්‍යාංශය වෙත නිකුත් කරනු ලබන ත්‍රිපෝෂ සඳහා මුදල් අයකර නොගැනීම බව නිරීක්ෂණය විය. ත්‍රිපෝෂ හා සුපෝෂ නිෂ්පාදනය සමඟ නිශ්චිතව හඳුනාගත හැකි වියදම් හා ආදායම් ත්‍රිපෝෂ හා සුපෝෂ නිෂ්පාදනයට අදාළව වෙන් වෙන්ව හඳුනාගත යුතු අතර එසේ නිශ්චිතව හඳුනාගත නොහැකි සියළුම වියදම් හා ආදායම් ත්‍රිපෝෂ හා සුපෝෂ නිෂ්පාදන ප්‍රතිශතය මත බෙදාහැරිය යුතු බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.</p>	<p>ත්‍රිපෝෂවල Aflatoxin ඇති බවට මහජන සෞඛ්‍ය නිලධාරීන් සිදුකරන ලද මාධ්‍ය ප්‍රකාශයන් සමඟ නිෂ්පාදිත ත්‍රිපෝෂ බෙදාහැරීම තාවකාලිකව අත්හිටුවීමට සිදුවීම හේතුවෙන් මුල් අර්ධ වර්ෂයේ ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනය ඇත හිටීම ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනයෙන් අලාභ ලැබීමට හේතු වූ බව, 2022 වර්ෂයේ පැවති දැඩි ආර්ථික අර්බුදය සහ දේශපාලන අස්ථාවරත්වය යන කරුණු හේතුවෙන් භාණ්ඩ හා සේවාවල මිල ගණන් කෙටිකාලීනව වෙනස් වුවද ඒ හා සාපේක්ෂව ආයතනයේ නිෂ්පාදිතවල විකුණුම් මිල වරින් වර සංශෝධනය කිරීම සිදු කළ නොහැකි බව.</p>	<p>ත්‍රිපෝෂ හා සුපෝෂ නිෂ්පාදනය සමඟ නිශ්චිතව හඳුනාගත හැකි වියදම් හා ආදායම් ත්‍රිපෝෂ හා සුපෝෂ නිෂ්පාදනයට අදාළව වෙන්වෙන්ව හඳුනාගත යුතු අතර එසේ නිශ්චිතව හඳුනාගත නොහැකි සියළුම වියදම් හා ආදායම් ත්‍රිපෝෂ හා සුපෝෂ නිෂ්පාදන ප්‍රතිශතය මත බෙදාහැර ත්‍රිපෝෂ හා සුපෝෂ නිෂ්පාදනය සම්බන්ධ ලාභ පාඩු තීරණය කළ යුතුය.</p>

(ආ) 1980 අංක 26 දරන ආහාර පනතේ 17 (1) වගන්තියට අනුව මනුෂ්‍ය පරිභෝජනයට නුසුදුසු යම් ආහාරයක් ආනයනය කර බෙදා හැරීමේදී පනතේ කාර්යය සඳහා රජයේ රස පරීක්ෂකවරයා අනුමත රස පරීක්ෂක වන අතර, පනතේ 17(2) වගන්තිය අනුව සුදුසුකම් සහිත අයෙකුද එසේ පත්කළ හැකි බවද දක්වා තිබුණි. විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු අනුව සමාගම විසින් රජයේ රස පරීක්ෂකවරයාට අමතරව ආහාර පනත යටතේ නම් නොකළ පුද්ගලික රසායනාගාර මගින් පරීක්ෂණ වාර්තා ලබාගෙන තිබුණි.	මෙම ආයතන දෙක දැනට ශ්‍රී ලංකාව තුළ ධාන්‍ය හා ධාන්‍ය ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන පරීක්ෂණ කිරීම සඳහා සුදුසුකම්ලත් ආයතන ලෙස පිළිගෙන ඇති අතර මෙම ආයතන දෙක රසායනාගාර වාර්තා නිකුත් කිරීමට ජාත්‍යන්තර වශයෙන්ද පිළිගත් ආයතන බව, සමාගම සතුව ඉතා සීමිත ගබඩා ඉඩකඩ ප්‍රමාණයක් පවතින බැවින් අදාළ පරීක්ෂණ වාර්තා කඩිනමින් ලබාගෙන එම තොග නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා යොදාගන්නේද නැද්ද යන්න තීරණය කළ යුතු බව.	1980 අංක 26 දරන ආහාර පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.
(ඇ) සමාගම විසින් ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදන ගොඩනැගිල්ල දිරිස කිරීමට අදාළ කොන්ත්‍රාත්තුවේ උපදේශක කාර්ය සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සිවිල් ඉංජිනේරුවරයෙකුගේ සේවය ලබාගෙන තිබුණු අතර ඒ වෙනුවෙන් වූ උපදේශක සේවා ගාස්තුව සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට ප්‍රේෂණය කළ යුතු වුවත් ඒ අනුව කටයුතු නොකර අදාළ ඉංජිනේරුවරයා වෙත රු.424,817 ක් සෘජුව ගෙවා තිබුණි.	ආයතන සංග්‍රහයේ ix වන පරිච්ඡේදයේ 2.2 ප්‍රකාරව මෙම ගෙවීම් සිදු කරන ලද බව.	ආයතන සංග්‍රහයේ මීට අදාළ නිශ්චිත වගන්තිය හා අදාළ අනුමැතීන් විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(ඈ) අවස්ථා දෙකකදී මූලික විමර්ශනයන් සිදුකිරීම සඳහා අමාත්‍යාංශයේ විමර්ශන නිලධාරියෙකු පත් කර තිබුණු අතර ඒ සඳහා සමාගම විසින් රු.55,000 ක ගෙවීමක් සෘජුවම අදාළ විමර්ශන නිලධාරියාට ගෙවා තිබුණි.	රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛ අංක 18/2018 අනුව ගෙවිය යුතු මුදලට වඩා අඩු මුදලක් මෙම විමර්ශන නිලධාරියාට ගෙවා ඇති බව.	අදාළ අධිකාරී බලය කුමක්ද යන්න විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(ඉ) රජය විසින් නිල වාහන වෙන්කරන ලද නිලධාරීන් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීම් සඳහා සහභාගී වීමේදී ප්‍රවාහන දීමනාව නොගෙවිය යුතු වුවද, සමාලෝචිත වර්ෂයේ එවැනි නිලධාරීන් දෙදෙනෙකු සඳහා රු.72,000 ක් ප්‍රවාහන දීමනා ලෙස ගෙවා තිබුණි.	සමාගම ජාඇල ප්‍රදේශයේ පිහිටා ඇති බැවින් හා මොවුන්ගේ රාජකාරියෙන් පරිබාහිර කාර්යයක් ලෙස අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීම් වලට සහභාගී වන බැවින් පැමිණෙන දුර ප්‍රමාණයද සැලකිල්ලට ගෙන PED 58 දරන චක්‍රලේඛනය ප්‍රකාරව රු.3,000 ක ප්‍රවාහන දීමනාවක් එක් සාමාජිකයෙකුට ගෙවන බව, සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය සඳහා පත් කරන ලද සාමාජිකයින් බොහෝමයක් නිල බලයෙන් පත් කරන ලද අය බව.	නිල වාහන වෙන්කරන ලද නිලධාරීන් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීම් සඳහා සහභාගීවීම වෙනුවෙන් ප්‍රවාහන දීමනා නොගෙවිය යුතුය.

(ඊ) සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ 111-02-16-1501 යටතේ ක්‍රියාත්මක පෝෂණ වැඩසටහන යටතේ ත්‍රිපෝෂ සමාගම විසින් ගර්භනී මව්වරුන්ට හා ළදරුවන්ට ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනය කරන අතර , ඒ වෙනුවෙන් අමාත්‍යාංශය විසින් සිදුකරනු ලබන කාර්යයන් වෙනුවෙන් 2021 වර්ෂයට පෙර අමාත්‍යාංශයේ නිලධාරීන් සඳහා ලබාදුන් දීමනාව නැවත ලබාදෙන ලෙස, 2021 මාර්තු 22 දින සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ගණකාධිකාරී වැය 1 විසින් ත්‍රිපෝෂ සමාගමේ සභාපති වෙත ලිපියක් යොමු කරමින් ඉල්ලා තිබුණි. අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරයා විසින් සිදුකළ යුතු මෙම ඉල්ලීම වෙනත් නිලධාරියෙකු විසින් සිදුකර තිබියේදී ඒ සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය අනුමැතිය ලබාදී තිබුණි. ඒ අනුව අමාත්‍යාංශ නිලධාරීන්ගේ විෂය පථය යටතට ගැනෙන සාමාන්‍ය රාජකාරි සඳහා වෙනම දීමනාවක් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශ නිලධාරීන්ට ගෙවීම වෙනුවෙන් සමාගමට වාර්ෂිකව රු. 324,000 ක අමතර වියදමක් දැරීමට සිදු වී තිබුණි.

ත්‍රිපෝෂ ඉන්වොයිස්පත් වලට අදාළව ගෙවීම් සිදුකිරීමට හා ඒ ආශ්‍රිත විවිධ කටයුතු සිදුකිරීමට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වැය ii ශාඛාවේ නිලධාරීන් විසින් ත්‍රිපෝෂ ආයතනයට මූලික දායකත්වය ලබා දෙනු ලබන බව, ඒ වෙනුවෙන් එහි නිලධාරීන් කීප දෙනෙකු සඳහා පමණක් මාසික දීමනාවක් ගෙවීම් කිරීම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතියට යටත්ව සිදු කර ඇති බව, විගණනය විසින් පෙන්වාදී ඇති පරිදි මෙම මාසික දීමනාවක් ලබාදීමට නම් සෞඛ්‍ය ලේකම්තුමාගේ පූර්ණ අනුමැතිය ලබාගෙන ත්‍රිපෝෂ සමාගම වෙත ඉදිරිපත් කරන ලෙස ලිඛිතව ගණකාධිකාරී වැය I වෙත දන්වා ඇති බව.

වගකීම පැවරී ඇති වැය විෂයයක් යටතේ ගෙවීම් කිරීම වෙනුවෙන් දීමනා ගෙවීම සඳහා අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරයාගේ හා භාණ්ඩාගාර අනුමැතිය ලබාගත යුතුය.

(උ) ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනය සඳහා අවශ්‍ය දේශීය බඩඉරිඟු හිඟය හේතුවෙන් ආනයනික බඩඉරිඟු මෙට්‍රික්ටොන් 2500 ක් සපයා ගැනීම සඳහා 2021 ජූනි 07 දින ඇණවුම ලබා දී තිබුණි. එම ඇණවුම පරිදි ආනයනය කරන ලද බඩඉරිඟු නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීමට සුදුසු බව තහවුරු කෙරෙන රසායනාගාර පරීක්ෂණ වාර්තා වලින් තහවුරු කිරීමට ප්‍රථමව සමාගමේ ගබඩා වෙත භාර නොගත යුතු වුවත්, 2021 නොවැම්බර් 04 දින වන විට මෙට්‍රික් ටොන් 850 ක් සමාගම භාරගෙන ගබඩා කර තිබුණි. එම බඩඉරිඟු නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීමට සුදුසු බවට තහවුරු කෙරෙන රසායනාගාර පරීක්ෂණ වාර්තා ලැබීමට පෙර ඉන් මෙට්‍රික් ටොන් 700 ක් යොදාගෙන ත්‍රිපෝෂ හා සුපෝෂ නිෂ්පාදනය කර බෙදාහැරීම සිදුකර තිබුණි. නමුත් පසුව ලද රසායනාගාර වාර්තා අනුව මෙම බඩඉරිඟු තොග නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීම සුදුසු නොවන බව තහවුරු වී තිබුණි. ඉතිරි බඩඉරිඟු මෙට්‍රික් ටොන් 150 ක ප්‍රමාණයද යොදාගෙන නිපදවන ලද ත්‍රිපෝෂ ප්‍රමාණය බෙදාහැරීමට නොහැකිව 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට ඉතිරිව පැවති අතර මෙම තොගය 2022 ජනවාරි 20 දිනැති අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල පත්‍රිකා තීරණය අනුව කිලෝග්‍රෑම් 114,030 ක් සුපෝෂ නමින් නැවත ඇසුරුම් කර වෙළඳපලට නිකුත් කිරීමට හා කිලෝග්‍රෑම් 85,162.5 ක් මව්වරුන් සඳහා ඇසුරුම් කර පළාත් සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ කාර්යාල 07 ක්

2021 නොවැම්බර් මාසය දක්වා ආයතනය විසින් එතෙක් පවත්වාගෙන ගිය තත්ත්ව පාලන ක්‍රම හා පරීක්ෂණ අනුව අදාළ තොග ගබඩාවට භාර ගන්නා ලද අතර එම තොග නිෂ්පාදනයට යොදා ගැනීමේදී පිළිගත් පරීක්ෂණ නිර්ණායකයන් හා පිරිවිතරයන්ට යටත්ව නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා යොදාගත ඇති බව, නිෂ්පාදන කාර්යාලලිය අවසන් වනතෙක් ආනයනික බඩඉරිඟු තොග නිෂ්පාදනයට සුදුසු නොවන බව දැනුම්දීමක් සිදුකර නොතිබුණු අතර පසුව Aflatoxin ඇති බවට දැනුම් දීමත් සමගම අදාළ නිමි සහ නොනිමි තොග නිකුත් කිරීම තාවකාලිකව නතර කළ බව, මෙතෙක් අහඹු ලෙස සිදු කරන ලද Aflatoxin පරීක්ෂාව ඉහත සිද්ධියෙන් පසු ලැබෙන සෑම බඩඉරිඟු තොගයක් සඳහාම සිදු කිරීමෙන් පසු සුදුසු තොග නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා නිකුත් කරන බව.

මේ සම්බන්ධයෙන් පූර්ණ විධිමත් විමර්ශනයක් සිදුකර වගකිව යුතු පාර්ශවයන් සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

සඳහා 2022 ජනවාරි හා පෙබරවාරි මාසයන්හිදී බෙදාහැරීමට කටයුතු කර තිබුණි. මව්වරුන් සඳහා නිෂ්පාදනය කර බෙදා හැර තිබුණු මුළු ත්‍රිපෝෂ ප්‍රමාණයෙන් රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය සඳහා නිකුත් කරන ලද කිලෝග්‍රෑම් 8,903.25 ක් නැවත සමාගම වෙත හරවා එවා තිබුණු අතර මෙම තොගය 2023 මැයි මාසය වන විටත් අපනයන් ලෙස ගබඩාවේ රඳවා තිබුණි.

- (ඌ) සමාගමේ සාංගමික ව්‍යවස්ථාවලිය අනුව දේශීය ගොවියා ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනය සඳහා අවශ්‍ය වන ප්‍රධාන අමුද්‍රව්‍ය දෙක වන සෝයා බෝංචි හා බඩඉරිඟු දේශීය වශයෙන් නිපදවන නිෂ්පාදනයන් විය යුතු බව දක්වා තිබුණද 2004 දෙසැම්බර් 31 දින පැවති අමාත්‍යමණ්ඩල රැස්වීමේදී එළඹී තීරණයකට අනුව දේශීය නිෂ්පාදනයේ උණනාවයක් ඇති වුවහොත් පමණක් ආනයනය කිරීමට පියවර ගැනීමට හැකියාව පැවතුණි. නමුත් 2022 වර්ෂය තුළ දේශීය සැපයුම්කරුවකු මාර්ගයෙන් මිලදීගෙන තිබුණු ආනයනික බඩඉරිඟුවල Aflatoxin මට්ටම ඉහල අගයක පවතින බව පරීක්ෂණ වාර්තා අනුව සනාථවීම හේතුවෙන් 2022 වර්ෂය තුළ සැපයුම්කරුවන් තිදෙනෙකුගෙන් ලබාගත් බඩඉරිඟු බැග් 20,011 ක් එනම් කි.ග්‍රෑම් 1,000,550 ක් නැවත හරවා යවා තිබුණි.
- දේශීය නිෂ්පාදන මිලදීගැනීම සම්බන්ධයෙන් සොයා බැලීම සඳහා අවස්ථා කීපයකදීම ක්ෂේත්‍ර වාරිකා ගොස් බඩඉරිඟු සාම්පල් පරීක්ෂා කරන ලද බව, එහිදී එම බඩඉරිඟුවල නියමිත ප්‍රමාණය ඉක්මවා Aflatoxin පැවති බැවින් දේශීය ගොවියාගෙන් බඩඉරිඟු මිලදී ගැනීමට නොහැකි වූ බව, සත්ව ආහාර වලට අවශ්‍ය බඩ ඉරිඟු ආනයනය කිරීම රජය විසින් තහනම් කිරීමත් සමග දේශීය බඩඉරිඟු නිෂ්පාදන සත්ව ආහාර වලට අලෙවි කිරීමට ගොවීන් උනන්දුවීම හේතුවෙන් ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනය සඳහා මිලදී ගැනීමට නොහැකි වූ බව.
- ප්‍රමිතියෙන් යුතු බඩඉරිඟු තොග ලබාගැනීම සඳහා වැඩපිළිවෙලක් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය හා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය එක්ව සකස් කර ගත යුතුය.

3.5 නිෂ්කාර්ය හෝ උන උපයෝජිත දේපල, පිරියත හා උපකරණ

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) පෝෂ්‍යදායී බිස්කට් වර්ගයක් නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා පිරිවැය රු.209,274,588 ක් වූ යන්ත්‍රයක් 2020 වර්ෂයේදී සමාගම විසින් මිලදී ගෙන තිබුණු අතර යන්ත්‍රය ස්ථාපිත කිරීම සඳහා රු.18,979,438 ක් හා නිලධාරීන් පුහුණුව වෙනුවෙන් රු.5,348,946 ක වියදමක්ද දරා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදීද බිස්කට් නිෂ්පාදනයක් සිදුකර නොතිබුණු අතර අත්හදා බැලීම සඳහා අවස්ථා 11 ක් වෙනුවෙන් රු.523,027 ක් වැයකර තිබුණි. මේ අනුව මෙම කාර්යය සඳහා වැය කර තිබුණු රු.234,125,999 ක සම්පූර්ණ වියදම නිෂ්කාර්ය වියදමක් බවට පත්ව තිබුණි.</p>	<p>2021 වර්ෂයේ මෙන්ම 2022 වර්ෂයේ පැවති කොරෝනා වසංගත තත්ත්වය, දේශපාලන අස්ථාවරත්වය, දැඩි ආර්ථික හා මූල්‍ය අර්බුදය හා නියම ප්‍රමිතියෙන් යුතු Aflatoxin අඩු බඩඉරිඟු දේශීය මෙන්ම විදේශ වෙළඳපොලෙන්ද සපයාගැනීමට නොහැකිවීම නිසා නිෂ්පාදන කටයුතු අඛණ්ඩව කරගෙන යාමට නොහැකි වූ බව, මේ හේතුවෙන් සැලසුම් කළ පරිදි බිස්කට් නිෂ්පාදන කටයුතු සිදුකරගෙන යාමට නොහැකි වූ බව.</p>	<p>මේ සම්බන්ධයෙන් පූර්ණ විධිමත් විමර්ශනයක් සිදුකර වගකිව යුතු පාර්ශවයන් සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.</p>

<p>(ආ) අනුරාධපුරය ඔයාමඩුව ප්‍රදේශයේ අක්කර 10 ක භූමි ප්‍රමාණය හා වර්ග අඩි 40,000 ක අංක 02 ගබඩාව මහවිලවිවිය ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා විසින් සමාගමට දීර්ඝකාලීන බදු පදනමින් ලබා දී තිබුණු අතර එම ඉඩම නිසිපරිදි මැනුම් සිදුකර පවරා ගන්නා ලෙස 2022 ජූලි 06 ලිපිය මගින් සමාගම වෙත දන්වා තිබුණද 2023 මාර්තු 17 දින වන විටත් ඒ සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කර නොතිබුණි. මෙම ඉඩම හා ගබඩාව ලබාදීමේ ප්‍රධාන අරමුණ බඩඉරිඟු සහ සෝයා බෝංචි අස්වනු අතිරික්තව පවතින කාල වලදී දේශීය ගොවියාගෙන් එම නිෂ්පාදනය අඩු මිලකට මිලදී ගෙන ගබඩාකර තබාගැනීම වුවද ඒ සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය පියවර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය ඇතුළු කළමනාකාරිත්වය විසින් නොගැනීම මත එම ඉඩම හා ගබඩාව නිෂ්ක්‍රියව පැවතුණි. එසේම මෙම ඉඩම හා ගබඩා නිෂ්ක්‍රියව පැවතියද බදු කුලී ගෙවීමට සිදුවිය හැකි බව නිරීක්ෂණය විය.</p>	<p>2021 අයවැය යෝජනා අනුව ත්‍රිපෝෂ නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීමට අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය ගොවීන්ගෙන් මිලදී ගැනීම හා ගබඩාකර තබාගැනීමට රු. මිලියන 1,500ක් වෙන්කර ඇති බව දැන්වුවද සත්‍ය වශයෙන් එවැනි ප්‍රතිපාදනයක් ජාතික අයවැය දෙපාර්තමේන්තුව වෙතින් සමාගමට නොලැබීම තුළින් අදාළ ගබඩාවට සවිකළ යුතු වේලන යන්ත්‍ර හා පිරිසිදු කිරීමේ යන්ත්‍ර ප්‍රසම්පාදනයට අවශ්‍ය අරමුදල් නොමැති වූ බව, පොහොර අර්බුදය හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ වගාකරන ලද බඩඉරිඟු සහ සෝයාබෝංචි ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක තත්ත්වයේ නොපැවති බව.</p>	<p>මෙම ව්‍යාපෘතිය සම්බන්ධයෙන් පූර්ණ ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් සිදුකර ඉදිරි කටයුතු ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.</p>
--	---	--

3.6 වාහන පද්ධතිය කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් ත්‍රිපෝෂ ආයතනයට ලබාදී තිබුණු වාහන 04 කින් වාහන 02 ක් අළුත්වැඩියා කටයුතු සිදුකිරීම සඳහා යොමුකර තිබුණු අතර එක් වාහනයක් 2018 ජුනි මාසයේ සිට අළුත්වැඩියා කිරීමට නොහැකි තත්ත්වයෙන් නිෂ්කාර්යව පැවතුණි. අනෙක් මෝටර් රථය 2011 ජූලි මාසයේ එක්සත් ජාතීන්ගේ ලෝක ආහාර වැඩපිළිවෙළ මගින් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත ලබා දී තිබුණු අතර සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා විසින් එය ශ්‍රී ලංකා ත්‍රිපෝෂ සමාගම වෙත ලබා දී තිබුණි. එය මෙරට තුළ ලියාපදිංචි කර නොතිබීම නිසා භාවිතා කිරීමට නොහැකි බව නිරීක්ෂණය විය. එම රථය වසර 10 ක් පමණ ආයතනය සතුව පැවති අතර කි.මි.57,649 ක් පමණක් ධාවනය කර තිබුණි. ඒ හේතුවෙන් මෙම රථය ධාවන තත්ත්වයේ පැවතියද නිෂ්කාර්ය වත්කමක් ලෙස ආයතන පරිශ්‍රයේ පැවතුණි.

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

මෙම කැබ් රථය මෙරට ලියාපදිංචි කර නොමැති බැවින් ධාවනය කළ නොහැකි බව ශ්‍රී ලංකා පොලිසියේ රථවාහන අංශයෙන් දැනුවත් කර තිබුණු බව, ඉන් පසුව මෙම රථය මෙරට ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා අවස්ථා ගණනාවක දී අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත්තද ලියාපදිංචි කර ගැනීමට නොහැකි වූ බව, භාවිතයට ගත නොහැකි මෙම වාහනවල හිමිකාරිත්වය සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සතුව වන අතර වාහන ලෙස හෝ සුන්බුන් ලෙස අපහරණය කිරීම සමාගමට කළ නොහැකි බව, එම නිසා අවස්ථා කිහිපයකදීම සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ අධ්‍යක්ෂ (ප්‍රවාහන) වෙත දැනුම් දුන්න ද මේ වන තෙක් අදාළ වාහන සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත භාර ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කර නොමැති බව.

නිර්දේශය

අළුත්වැඩියා කර භාවිතා කළ හැකි වාහන අළුත්වැඩියා කිරීමටත් අනෙකුත් වාහන සම්බන්ධයෙන් සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමටත් කටයුතු කළ යුතුය.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 අභ්‍යන්තර විගණනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සමාගමේ අභ්‍යන්තර විගණන අංශය සඳහා එක් නිලධාරියෙකු පමණක් පත්කර තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ප්‍රමාණාත්මක අභ්‍යන්තර විගණනයක් සිදුකර නොතිබුණි. එසේම සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ කිසිදු අභ්‍යන්තර විගණන විමසුමක් හෝ නිකුත් කර නොතිබුණි.</p>	<p>සමාගම රජයට පවරා ගන්නා අවස්ථාවේදී සමාගම අභ්‍යන්තර විගණන නිලධාරී තනතුරක් පමණක් අනුමත කර දී ඇති බව, එය කිසිසේත් වර්තමානය වන විට ප්‍රමාණවත් නොවන අතර අවම වශයෙන් සමාගමට අභ්‍යන්තර විගණක තනතුරක් හා ඒ සඳහා සහයට අවම වශයෙන් තවත් තනතුරු 02 ක වත් අවශ්‍යතාවයක් ඇති බව.</p>	<p>වාර්ෂික අභ්‍යන්තර විගණනය සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කළ යුතු අතර නිකුත් කරනු ලබන අභ්‍යන්තර විගණන විමසුම්වල හෝ වාර්තාවල පිටපත් විගණකාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය.</p>